

Bizim de bayramımız olacak

Geçmişimizde uzakta ya-
kında millî diye tarif et-
memiz lâzım gelen muharebe-
ler olurdu. Bizimle Yunanis-
tan arasındaki Tesalya muha-
rebese millî idi. İspanyolularla
Amerikalılar arasındaki Kû-
ba muharebesi millî idi. İngi-
lizlerle Boerler, Oranjlar a-
rasında yine böyle mevzû bir
muharebeye şahit olduk. Ja-
ponya ile Rusya arasındaki
1904-1905 muharebesi bu ne-
dendi. Halbuki birinci ve ikin-
ci cihan harplerinden her biri
milletten millete değil millet-
lerle milletler arasında zümre
zümre, denizlerden denizlere,
kıtalardan kıtalara sirayet et-
miş geniş fütuhât muharebe-
leri olarak meydana çıktı. Bi-
rinci ve ikinci cihan harpleri-
nin izahı Alman ırkının üs-
tünlük dâvasındadır. Ne vazık
ki bu dâvayı akamete uğrat-
mak için sarfedilen her nevi
kıymetlerin neticesinde Al-
man milleti mağlûp olmakla
beraber dâva bir başka mille-
tin elinde yeniden ortaya atıl-
dı ve yeniden sulhü imkânsız
kılan şartlar vücade geldi.
Sulh yapılamadığı için harp
yapılması her gün kuvvetle-
nen bir ihtimal olmak üzere
ortada duruyor. Rus emper-
yalizmi karşısında zihnini her
gün kendine sorduğu aynı su-
aldır. Rusya, Avrupada ve As-
yada yeniden işgal ettiği yer-
lerde kâırsa harbi ölemiş o-
lur mu yuz? Aynı sualini ikin-
ci bir şekli harp olmaksızın
Rusya eski hudutlarına nasıl
sürülebilir? Kimse kendine
tatmin edecek, ikna edecek
makul bir cevap bulup vere-
miyor. Bu kara düşünceler a-
rasında sualler birbirini takip
ediyor.

Almanya, Avusturya ve
Rusya arasında üç defa par-
çalanmış bir Lehistan vardı. Bu
topraklara ne vakit geldiği
tarihin tarif etmediği bir mil-
let, kıdemi o kadar büyük o-
lan bir halk kitlesi birinci ci-
han harbinden sonra son bir
mücadeleye girişerek millî
kahramanı Pilsuskinin riya-
setinde istiklâline kavuştu.
Çok kısa bir zaman sonra Sov-
yet Rusya bir ademi tecavüz
paktile kendisine bağlı olan bu
memleketi cinayet ortağı Al-
manya ile paylaşmakta tered-
düt etmedi. Bütün tarihi fa-
sılasız iç ve dış mücadeleler-
den ibaret olan Lehistan şim-
di son ümidini, son kurtuluş
hamlesini temsil eden Pilsus-
kinin nâşı etrafında maddî
ve mânevî geniş bir harabe o-
larak yere serilmiş yatıyor.
Çekoslovakya dahi istiklâli-
nin zevkiği ne kadar az tattı.

H. SUPHI TANRIOVER

(Devamı Sa. 5 Sü. 1 de)

Bizim de bayramımız olacak

(Başmalateden devam)

Yedinci asırdanberi aynı yerde yavaş yavaş tekevvün eden bu millet, toprağı küçük, nüfusu küçük fakat manen büyük olan bu Çekoslovak milleti milli faziletlerin en güzel timsali olan Masarykin etrafında tıpkı Lehliler gibi bir harabe halindedir. Çekoslovakya, birinci cihan harbinden sonra Rusyanın bir dış kalesi halinde idi. Daima komşusu olan Rusyaya bir dost, bir müttefik, bir istinat yeri olarak baktı. Halbuki o, Almanyanın taarruzuna uğradığı vakit Rusya müdafaası için hiç bir teşebbüste bulunmadı. Bu defa ise onu bir çok civar memketlere yaptığı gibi iğten vurdu ve boyunduruğu altına aldı.

Daha aşağıda bir Romanya var. İkinci cihan harbine kadar Ruslarla bir muharebeye girmiş olduğunu asla hatırlamaz. Bu memlekette ismi ve şahsı büyük prensiplere sadakatin en asil örneklerinden biri olan bir devlet adamı bugünkü Romanyanın felâketini kendi felâketiyle temsil etmektedir. O, yirmi yaşında iken Tisaa nebri kenarında Szegedin kalesinde Avusturya - Macaristana yaptığı mücadeleden dolayı hapse atılmıştı. Romanya ile Almanya arasındaki ittifakın uyuşma kabul etmez bir muhalifi olarak senelerce kendi hükümetiyle çarpıştı. O, şimdi 75 yaşında Galasta yine bir hapis hanededir. Bu büyük ve bedbaht vatanperver, mazlûm milleti temsil eden Maniudur. Sovyet ihtirası Romanyayı yıkmak için evvelâ onun en asil devlet adamına mursalat oldu, onu ezdi.

Bulgaristan ne haldedir? Biraz okuyorum; oradan gelenleri bir çok dinliyorum. Bulgar toprağına bu memleketin nesillerce unutmıyacağı bir musibet gelip çökmüştür. Bulgar, kendi yurdunun her avuç toprağına beslediği aşkla tanınmış bir çiftçi millettir. Onun en kuvvetli siyasî teşekkülü çiftçi partisi idi. Partinin reisi Amerikaya İtca etti. Vekili Petkof ise Bulgaristan ufuklarını baştan başa işgal eden nâşi ile yeni rejimin kurbanı olarak her tarafta görünüyor. Biz, Bulgar egzarhi Ştefanı bundan evvelki İstanbul patriğini ziyareti dolayısıyla tanırız. Bu din adamı memleketinde hâkim olan tedhiş rejimine rağmen komünizmi Hristiyanlık namına reddeden bir kitabı neşretmek cesaretini gösterdi. Aç ve meyus Bulgaristanda toprak adamı ile din adamı komünist tahakkümü karşısında bu vaziyettedirler.

Arada bir sıra kurban daha var. Perişan Yugoslavya, bedbaht Macaristan, bugünkü talihine asla lâyık olmayan Avusturya ve nihayet göğsüne Rus askerî işgalinin demir çengelleri saplanmış Almanya parçası.

Şarkî Avrupa, merkezi Avrupa, Balkanlar bu halde. Bir de Yunanistan, İtalya ve Almanya harplerinden sonra bizim Makedonya tecrübesiyle azırlığını pek iyi bildiğimiz

çete muharebeleriyle yanan ve yıkılan Yunanistan var.

Garbî Avrupa ne olacak? Sovyetler zaten İspanyada mağlûp olmuşlardı. Fransada onları bekliyen tali ne idi? 1945 seçimlerinde en çok rey alan komünist partisi 155 mebus çıkardı. Halbuki 1946 da bu sayı 149 a düştü. Katolik bir parti olan M.R.P. yani «Cumhuriyetçi Halk Hareketi» 1945 teki 148 den 1946 da 162 ye çıktı. Bu suretle en fazla rey alan parti bu oldu. Komünist aleyhtarî diğer partilerle beraber M.R.P. ekseriyeti kazandı ve Fransayı dünya nazarında Almanyaya mağlûp olmasından çok daha aşağı düşürecek bir tehlikeden kurtardı. Şimdi Başbakan olan Maurice Schuman ve hariciye nazırı olan Bidault bu partiye mensupturlar. Bu suretle İspanyadan sonra Sovyetler Fransada dahi yenildiler. Son ayların korkusu İtalya seçimlerinin vereceği netice etrafında toplanıyordu. Dünya efkârı umumiyesinin endişe ile, heyecan ile beklediği seçimler de yapıldı. Komünistler kazansaydı ne olurdu? Bunu her şeyden evvel mânevî sahada mütalâa edelim. Dünya milletlerine Roma medeniyeti dediğimiz ana medeniyeti vermiş olan toprak, Hristiyan Avrupaya uzun asırlar din merkezi hizmetini görmüş olan toprak Avrupa ve dünya milletlerine Rönesansı hediye etmiş olan toprak, beşinci asırda olduğu gibi yabancı barbarların istilâsiyle değil, tarihini unutmuş, milli şeref hissini kaybetmiş, insanlık haklarına yüz çevirmiş, şaşkın veya hain bir kısım evlâtlarının eliyle Moskova emrine girecek, komünizme teslim olacaktı. Bu, Bulgaristanın sukutuna benzemez. Derinliği ve büyüklüğü ile hayalin ölmesi muhal olan bir

haile karşısında kalacaktık. Fakat Rusya İtalyada da mağlûp oldu. Hristiyan - Demokrat partisi ve kilise, İtalyayı bu uçuruma sürüklenmekten ve dünya milletlerini böyle yakıcı bir faciaya şahit olmaktan kurtardı. İtalya yalnız kendini kurtarmadı; o, hür kalnak istiyen milletlerin umidini ve cesaretini artırdı.

Moskova radyosu şikâyet ediyor. Hükümet müdahale etti, kilise müdahale etti. Telgrafılar haber veriyor ve İtalyan komünistleri seçimlerin neticesi belli olduktan sonra yer yer papaslara hücum etmişler, doğru. De Gasperi hükümeti gazeteler ile, kilise vâizleri ile ve basta Papanın lisansı ile komünizmi mahkûm ettiler. Doğru, İtalya topraklarının tarihi araya girdi. Kapitol konuştu. Vaktiyle aynı yerlerde eski Romanın paganizmini mağlûp eden Sepiyerin ruhu bu defa Moskovadan gelen hür milletleri birer birer boğan, onları kendi zalimlerine kaptıran siyasî nutperestliği mağlûp etti. Bunun için İtalya şimdi ne kadar haklı olarak bavam halindedir. haber verelim: Bu bizim de bayramımızdır.

H. SUPHI TANRIÖVER

